

PERSONAER OVER MANDLIGE ANSATTE I DAGINSTITUTIONER

BILAG TIL UNDERSØGELSE AF MANDLIGE ANSATTE I DANSKE DAGINSTITUTIONER

FORMANDSKABET FOR RÅDET FOR BØRNS LÆRING
APRIL 2021

LÆSEVEJLEDNING

I denne slidepakke finder du...

- En introduktion til, hvordan arbejdet med personaer kan bidrage til udvikling og kvalificering af indsatser og tiltag, der skal få flere mænd til at vælge arbejde i daginstitutioner.
- En guide til, hvordan personaer konkret kan anvendes i det kvalificerende arbejde i en forvaltning eller en daginstitution.
- Fire personaer udarbejdet på baggrund af interviews med mandlige ansatte i danske daginstitutioner. Personaerne kan anvendes som forskellige "typer" af mandlige ansatte.

Slidepakken er udviklet på vegne af Formandskabet for Rådet for Børns Læring og henvender sig til kommunale aktører, dagtilbudsledere og andre, som ønsker at udvikle og kvalificere indsatser og tiltag, der skal tiltrække flere mænd til dagtilbudsområdet. Slidepakken kan bruges som redskab til at sikre inddragelse af de mandlige ansattes perspektiver undervejs, så det sikres, at indsatser og tiltag når forskellige typer af mandlige ansatte med forskellige motivationsmønstre og baggrunde.

HVORFOR PERSONAER?

Formålet med at anvende personaer til udvikling og kvalificering af indsatser og initiativer er at komme tæt på og at **tage udgangspunkt i realistiske antagelser** om motivationsmønstre og tanker hos mænd, som arbejder i danske daginstitutioner.

Personaerne kan anvendes i forvaltninger og dagtilbud, som ønsker at iværksætte indsatser og tiltag, der skal tiltrække og fastholde flere mænd. Her kan personaerne bidrage med at **informere drøftelser** om, hvordan forskellige typer af mænd vil reagere på foreslåede indsatser, og om der er særlige motivationsfaktorer og udfordringer, som indsatserne skal tage højde for.

Personaerne kan dermed bruges til at **inspirere og trykteste indsatser** og tiltag og til at identificere eventuelle 'blinde pletter' set fra mændenes perspektiv.

METODISK TILGANG

Personaer er korte, **fiktive og analytisk** udledte beskrivelser af mandlige ansatte med forskellige historier, motivationsmønstre, erfaringer samt håb og drømme for fremtiden.

Personaerne er **udarbejdet på baggrund af interviews** med 11 mandlige ansatte samt otte kvindelige kollegaer og 12 ledere til de mandlige ansatte. Nogle af personaerne er udviklet på baggrund af enkeltstående cases, mens andre har elementer fra flere mænds historier.

STEP BY STEP: I GANG MED PERSONAER

1. Brug et diagram svarende til diagrammet på næste slide. I kan enten tegne det op på en tavle eller printe det ud på et stort stykke papir.
2. Hav post-its og kuglepenne samt udprint af personaerne klar (personaerne findes på slide 6 og frem).
3. Start med at læse beskrivelsen af de fire personaer igennem sammen.
4. Gennemgå for den første persona de fem spørgsmål et ad gangen og skriv i fællesskab post-its med stikord, som derefter placeres i diagrammet. Fortsæt på samme måde med de øvrige personaer.
5. Når I er færdige, kan I sammen drøfte eventuelle tomme felter: Hvorfor er feltet tomt? Mangler I viden om personaen? Eller har I behov for at justere eller supplere indsatsen? Hvordan vil I i så fald gøre det?
6. Saml til sidst op på, hvilke implikationer øvelsen har for jeres indsats.

STEP BY STEP: DIAGRAM MED REFLEKSIONSSPØRGSMÅL

	Mathias	Sebastian	Michael	Lucas
Hvad motiverer manden i relation til sit arbejde?				
Hvad virker demotiverende for manden?				
Hvordan kan tiltaget styrke mandens motivation og interesse for dagtilbudsområdet?				
Er der forhold ved mandens motivation og historik, som risikerer at blive overset med tiltaget?				
Hvad fortæller personaen os <i>ikke</i> noget om? Er der noget, vi har behov for at undersøge nærmere for at kunne kvalificere tiltaget?				

PERSONA – MATHIAS

Baggrundsinformation

Alder: 29 år

Uddannelsesbaggrund: Pædagog

Beskæftigelse: Arbejder som pædagog i en børnehave

Antal års erfaring: 5 år

"Bare at være pædagog og ikke få kurser eller uddannelser, det kan blive trægt i længden. Det betyder ikke meget for mig, hvad det er, men at der er noget videreudvikling. Det er vigtigt for mig. Hvis jeg kan få lov at blive ved med at videreudvikle mig, så vil jeg gerne blive her på længere sigt."

Tidligere oplevelser og erfaringer med dagtilbud

Indtryk af dagtilbud: Da Mathias startede på pædagogstudiet, regnede han med, at han ville vælge social- og specialpædagogik som speciale. Det ville han, fordi han forestillede sig, at social- og specialpædagogik var det område, der blev underbygget af mest faglig viden. Han var omvendt overbevist om, at han ikke ville vælge dagtilbud som speciale, fordi han altid havde haft et indtryk af, at det ville være kedeligt at arbejde med små og 'almindelige' børn. Mathias forestillede sig, at små børn ikke kunne ret meget, og han regnede derfor ikke med, at dagtilbud ville give ham nok udfordringer.

Erfaringer med dagtilbud: Mathias ville gerne udfordre sit syn på dagtilbud, inden han valgte speciale, og fandt derfor en praktikplads i en børnehave. I løbet af praktikperioden opdagede han, at han havde stor indflydelse på de børnehavebørn, han var omkring. Børnene lærte meget af ham, når han var udenfor med dem og fandt på aktiviteter. Mathias' kollegaer var gode til at inddrage Mathias i deres faglige diskussioner, og det overraskede ham, hvor meget faglighed der lå bag pædagogernes arbejde med børnene. Efter praktikforløbet bestemte Mathias sig for at specialisere sig inden for dagtilbudsområdet.

Oplevelse af jobbet

Motivation for at vælge dagtilbud: Mathias er motiveret af at anvende sin faglighed til at bidrage til børns udvikling og læring. Han har særligt fokus på at skabe en god start i livet for de børn i børnehaven, der kommer fra andre kulturer end dansk. Han synes, det er spændende at arbejde med børnenes sprogudvikling på en sjov måde. Mathias vil gerne blive ved med at udvikle sig fagligt. Siden Mathias startede i børnehaven, har han derfor været på fire kurser, og han går op i at indføre og udbrede den viden, han får fra kurserne, i dagligdagen.

Udfordringer ved at være mand i dagtilbud: Mathias oplever nogle gange, at flere af fædrene ikke har lyst til at snakke fagligt om deres børn med ham. I stedet vil de gerne snakke om fodbold eller træning. Det synes Mathias er ærgerligt. På den personlige front oplever Mathias, at mange af hans venner uden for pædagogfaget ikke anser jobbet som pædagog som noget, der bygger på en stor faglighed og udfordrer ham fagligt. De fleste af hans venner fra pædagogstudiet har valgt social- og specialpædagogik som speciale, og de tror, at hans arbejde primært består af bleskift og at trøste grædende børn. Mathias oplever hans venners fordomme som demotiverende og har i flere år forsøgt at forklare dem, hvorfor deres fordomme ikke er rigtige.

Fastholdelse og fremtiden

Hvad skal der til for at blive i dagtilbud? Lige nu er Mathias glad for at være en pædagog, der løbende gør sig nye erfaringer og udvikler sine faglige kompetencer. Det er nok for nu. På lidt længere sigt overvejer han, om han skal tage en 'Master i dansk som andetsprog' for at fordybe sig endnu mere i tosprogethed og flerkulturalitet. Hvis han vælger den vej en dag, håber han også, at han kan opnå større anseelse fra sine venner. Det skal dog først være, når han føler, at han har lært, hvad han kan 'på gulvet' sammen med børnene.

PERSONA – SEBASTIAN

Baggrundsinformation

Alder: 21 år

Uddannelsesbaggrund: Gymnasial uddannelse

Beskæftigelse: Pædagogmedhjælper i en børnehave

Antal års erfaring: 1 år

"Det er mit job at være den vilde og den skøre. Jeg tror, det er delvist noget, folk forventer, også børnene, og også min leder delvist, og så er det jo også noget, jeg synes er vigtigt, der bliver gjort, og at børn oplever at have brydekampe og den slags. Det kan jeg godt tage ansvar for, og når der ikke er andre, der tager ansvaret, så vil jeg gerne gøre det. Her har det nok noget at sige, at jeg er den eneste mand, så køn spiller ind her."

Tidligere oplevelser og erfaringer med dagtilbud

Indtryk af dagtilbud: Sebastian vidste ikke meget om børnehaver, inden han fik jobbet som pædagogmedhjælper i sit sabbatår. Han søgte jobbet, fordi han syntes, lønnen var god, og han regnede egentlig med, at det ville blive lidt kedeligt.

Erfaringer med dagtilbud: Efter Sebastian begyndte at arbejde som pædagogmedhjælper, opdagede han, at børnene rigtig godt kunne lide ham og gerne ville lege med ham og blive kastet rundt af ham. Sebastian var positivt overrasket over, at han kunne få lov at have et job, hvor det gik ud på at lege og have det sjovt med børnene hele dagen. Han overvejer nu, om han skal søge ind på pædagogstudiet, når han er færdig med sit sabbatår.

Oplevelse af jobbet

Motivation for at vælge dagtilbud: Sebastian er motiveret af at lege vilde og fantasifulde lege med børnene og at skubbe lidt til børnenes grænser engang imellem. Det gør ham glad, at børnene er så positive over for hans måde at være på og ofte henvender sig til ham for at få ham til at lege fangelege og opføre sig skørt. Sebastian synes, at han har en vigtig rolle i børnehaven, fordi han er den eneste mand, og også er den eneste, der gider at kaste rundt med børnene og lege vilde lege. Han synes, det ville være ærgerligt, hvis børnene ikke havde nogen at lege sådanne lege med. Af den grund motiveres Sebastian også af, at han er i stand til at give børnene noget andet, end kvinderne i børnehaven typisk gør.

Udfordringer ved at være mand i dagtilbud: Sebastian føler sig nogle gange udfordret af at være den eneste mand i børnehaven. De kvindelige ansatte er glade for Sebastians omgang med børnene, men de synes ikke, han er god nok til at udføre det praktiske arbejde, såsom at feje på stuen på det 'rigtige' tidspunkt eller tømme opvaskemaskinen, så snart den er færdig. Det er som om, at kvinderne forventer, at Sebastian skal varetage de praktiske opgaver på præcis samme måde og tidspunkt, som de gør. Det er heller ikke altid, at kvinderne lytter til ham, når han foreslår andre aktiviteter med børnene end dem, de "plejer" at lave i institutionen. Han tror, at hvis der var en mand mere, ville det være nemmere at rykke på nogle af kvindernes rutiner og forestillinger.

Fastholdelse og fremtiden

Hvad skal der til for at blive i dagtilbud? Sebastian kan godt se sig selv arbejde i en børnehaven på længere sigt, men er stadig lidt usikker på, om der er plads til ham som mand og hans lidt anderledes facon. Han håber, at hans kvindelige kollegaer fremover vil være mere åbne over for nye og andre måder at gøre tingene på – det gælder både de praktiske opgaver og de aktiviteter, som de laver sammen med børnene. Hvis det ikke sker, overvejer han at finde arbejde i en anden daginstitution, hvor der er flere mænd.

PERSONA – MICHAEL

Baggrundsinformation

Alder: 44 år

Uddannelsesbaggrund: Pædagog

Beskæftigelse: Arbejder som pædagog i en børnehave

Antal års erfaring: 18 år

Tidligere oplevelser og erfaringer med dagtilbud

Indtryk af dagtilbud: Michael forestillede sig, at en børnehave var en arbejdsplads med stor frihedsgrad, hvor der var mulighed for at være aktiv og udendørs sammen med børnene. Samtidig frygtede han, at det var en kvindedomineret arbejdsplads, hvor der primært var fokus på kreative og stillesiddende aktiviteter end på et aktivt udeliv.

Erfaringer med dagtilbud: Michael kom i praktik i en børnehave under pædagoguddannelsen. Praktikopholdet i børnehaven bekræftede ham i, at han her kunne opnå et arbejde med stor frihed i opgaveløsningen. Under hans praktikophold i en vuggestue erfarede han desuden, at arbejdet med børnehavebørnene stemte bedre overens med hans ønsker om et aktivt udeliv kombineret med fysiske aktiviteter. Efter endt uddannelse besluttede han sig derfor for at søge arbejde som pædagog i en børnehave.

Oplevelse af jobbet

Motivation for at vælge dagtilbud: I sit arbejde som pædagog er Michael særligt motiveret af de udendørs- og fysiske aktiviteter med børnene. Han synes, det er spændende at arbejde med udviklingen af 3-6-årige børns fin- og grovmotorik og med deres interesse for naturen. Han står derfor ofte for at igangsætte boldspil og forhindringslege og tage på skovture, hvor børnene kan prøve deres fysiske og motoriske grænser af. Forældre roser ham ofte for at give deres børn fysiske udfordringer i dagligdagen. Michael er glad for at have den fin- og grovmotoriske udvikling af børnene som sit ansvarsområde.

Udfordringer ved at være mand i dagtilbud: Fordi Michael er en af de ældre, mandlige pædagoger i institutionen, oplever han at føle sig udfordret af et ydre forventningspres. Både fra kollegaer og fra hans nuværende leder bliver han mødt med en forventning om, at han må påtage sig en lederrolle i institutionen, så han ikke "spilder sine evner på gulvet". Han har til dels forsøgt at imødekomme forventningerne ved at påtage sig arbejdet som arbejdsmiljørepræsentant, men han er ikke interesseret i at tage skridtet videre og blive leder. Han har nok i sine nuværende ansvarsområder og sætter pris på at have tid til at være på gulvet med børnene, udføre kerneopgaven og være aktiv og udendørs. Han frygter, at en lederrolle ville betyde mindre tid til nærvær og udendørs aktiviteter med børnene.

Fastholdelse og fremtiden

Hvad skal der til for at blive i dagtilbud? Michael vil han gerne tage ansvar på arbejdspladsen, men ikke på områder, der fjerner for meget tid fra kerneopgaven. Hvis han skal blive i dagtilbuddet, kræver det, at han får tid og rum til at være nærværende og aktiv med børnene. Han sætter pris på den tillid, lederen udviser ved at spørge ham til en potentiel lederstilling, men Michael vil hellere tildeles mere frihed til kreativ udfoldelse og aktiviteter, der involverer udvikling af børnenes fin- og grovmotorik og nysgerrighed for naturen. Michael har også engang haft en drøm om at arbejde i en skovbørnehave – måske vil han prøve det en dag.

"Jeg vil gerne lave aktivt udeliv og slås med børnene. Det er udeaktiviteter og fysiske aktiviteter. Det er noget af det, jeg synes er særlig fedt; at tage på tur i naturen og få pingpong og modspil med børnene og mærke den store udvikling fra 3-6 år. Det synes jeg er super spændende."

PERSONA – LUCAS

Baggrundsinformation

Alder: 34 år

Uddannelsesbaggrund: Pædagogisk assistent

Beskæftigelse: Arbejder i en vuggestue

Antal års erfaring: 4 år

"Jeg fik at vide, at jeg var glad og imødekommende. Jeg tror, alle leder efter noget, man er god til, hvor man er værdsat, og i praktikken fandt jeg ud af, at jeg var værdsat. Det gav mig motivation, og det gjorde, at jeg blev bedre til det efterhånden, og at jeg havde lysten til det [...]."

Tidligere oplevelser og erfaringer med dagtilbud

Indtryk af dagtilbud: Lucas har altid tænkt, at han godt kunne tænke sig at arbejde med børn, og havde også et positivt indtryk af arbejdet i dagtilbud, inden han selv gik ind på området. En uddannelsesvejleder henviste ham dog til håndværkerfaget i stedet, da han ikke havde karaktererne til at påbegynde en uddannelse som pædagog.

Erfaringer med dagtilbud: Lucas kunne ikke finde glæden i håndværkerfaget og valgte derfor at søge ind på uddannelsen som pædagogisk assistent. Under uddannelsen målrettede han sine praktikforløb mod dagtilbud. Han fik stor ros af både kvindelige kollegaer og ledere for hans nærværende og imødekommende arbejde med børnene. Lucas genvandt her sin selvtillid i arbejdet med børnene. Praktikforløbet bekræftede ham i, at han var dygtig til at arbejde med vuggestuebørn, og at det var den rette vej at gå for ham.

Oplevelse af jobbet

Motivation for at vælge dagtilbud: Lucas er især motiveret af det nærværende arbejde med børnene og at kunne give børnene omsorg. Han har nemt ved at fortabe sig i lege og snakke med børnene, og det er ofte ham, der finder på de fantasifulde ideer til aktiviteter. Udover det nærværende og engagerede arbejde med børnene, er han motiveret af de roser, han modtager fra forældre og kollegaer for sit arbejde. Han møder børnene, hvor de er, og det bidrag til børnenes hverdag bliver Lucas særligt anerkendt for.

Udfordringer ved at være mand i dagtilbud: Lucas har tidligere læst historier i medierne om sager, hvor mandlige pædagoger har forgrebet sig på små børn. Fordi Lucas arbejder tæt med børn og påtager sig intime omsorgsopgaver i form af at putte børnene, skifte eller trøste dem, frygter han indimellem, at kollegaer og forældre kunne mistænke ham for at overskride nogle grænser. I situationer, hvor han er alene med børnene, bliver han derfor ofte usikker på, om kollegaer eller lederen kigger skævt til ham – også på trods af, at de fortæller ham, hvor meget de værdsætter hans arbejde. Han forsøger altid at fortælle sine kollegaer, når han skal skifte børnene eller går med dem på toilettet. Det er forholdsregler, han har sat op for sig selv for at reducere risikoen for at blive mistænkeliggjort.

Fastholdelse og fremtiden

Hvad skal der til for at blive i dagtilbud? Det er vigtigt for Lucas, at han oplever, at hans kollegaer og leder understreger den tillid, de har til ham, når der skal udføres omsorgsopgaver for børnene. Det ville hjælpe ham, hvis lederen og kollegaerne gik i åben dialog med ham om det og lagde vægt på, at forholdsregler i samværet med børn ikke alene skal tages af mandlige ansatte, men også af de kvindelige. Herudover kunne Lucas godt tænke sig at sparre med andre mandlige pædagoger eller pædagogiske assistenter, for eksempel i et netværk.